Kurdistan Regional Government-Iraq
Conuncil of Minister
Ministery of Education
G. D. of Preparatory & Vocatio Education
D. of Vocational Education

حکومەتی هەرێمی کوردستان
ئه نجومەنی وەزیران
وەزارەتی پەروەردە
بەڕێوەبەرایەتی گشتی فێرکردنی
ئامادەیی و پیشەیی
بەڕێوەبەرایەتی فێرکردنی پیشەیی

ڕێنمایی کردنەوەی پە یمانگای فێرکردنی پیشەیی ئەهلی لە هەرێمی کوردستان

بە پیٚ ی یاسای ژمارە (١٤)ی سالی (٢٠١٢) ی پەرلەمان.

بریاری ئه نجومەنی وەزیران ژمارە (١٠٧) لە (٢٠١٧/٥/٢)

سیستەمی ژمارە (٣) ی سالی (٢٠١٧)

*** دروشمی پە یمانگای فێرکردنی پیشەیی ئەهلی :**

وەزارەتی پەروەردە گرنگی دەدات بەبەشداری کردنی کەرتی تایبەت لە پرۆسەی پەروەردە و فێرکردن بەتایبەتی لەبواری خوێندن و فێرکردنی پیشەیی ، بەمەبەستی بلاوکردنەوەی ڕۆشنبیری پیشەیی لەناو هاولاتیانی هەرێمی کوردستان و نەهێشتنی بێکاری .

*** ئامانج لە پە یمانگای فێرکردنی پیشەیی ئەهلی:**

١) مەبەست لە پە یمانگای فێرکردنی پیشەیی ئەهلی ئەو دام و دەزگاو ڕێکخراوو کۆمپانیاکانی ناوخۆ و بیانی یە کە هاولاتیان دایدەمەزرێنن بۆ فێرکردنی پیشەییەکی دیاری کراو .

٢) ماوەی فێرکردن کردن تیایاندا لەسالێك زیاتر نەبێت .

٣) لەم پە یمانگایەدا لایەنی پراکتیکی زاڵە بەسەر لایەنی تیۆری .

٤) ئەم دەزگایانە داراییان لەسەرمایەی هاولاتیان وەردەگرن .

*** مافی کردنەوەی پە یمانگای فێرکردنی پیشەیی ئەهلی:-**

هەر هاولاتیەکی (عیراقی – بیانی) (بەشێوەی تاك یان گروپ یان کۆمەڵە و سەندیکا .....) بۆیان هەیە پە یمانگای فێرکردنی پیشەیی بکەنەوە لە هەرێمی کوردستان .

*** ئەم پیشانەی کە دەکرێت مۆلەتیان پیٚ بدرێت :-**

پەیدابوونی ئارەزو بۆ دامەزراندنی پە یمانگایەك یان بۆ پیشەییەکی تازە پۆلین دەکرێن لەلایەنی بەرپرس لەوەزارەتی پەروەردە بەڕێوەبەرایەتی گشتی فێرکردنی ئامادەیی و پیشەیی / بەڕێوەبەرایەتی فێرکردنی پیشەیی ، لیژنەی بالا لە وەزارەتی پەروەردە وە لیژنەی فەرعی لە بەڕێوەبەرایەتیەکانی گشتی پەروەردەی پارێزگاکان . وەك پیشەی:-

١) فێرکردنی هەمو جۆرە زمانێك .

٢) ڕاهێنان و تاقیکردنەوەی (TOEFL ITP , Password , CIELT , TOEIC , IESOL) بەمەرجێك مۆلەتی لە پە یمانگای دایك هەبێت .

٣) فێرکردنی زانستی بەڕێوەبردن وئابوری و ژمێریاری و ڕاوێژکاری .... هتد .

٤) فێرکردنی چاکردنەوەی ئامێرەکانی ئەلکترۆنی ، کارەبایی ، ڤیدیۆ ، سەتەلایەت ، ....هتد .

٥) فێرکردنی چاکردنەوەی کۆمپیوتەر ، پرۆگرامی کۆمپیوتەر ، ئەنتەرنێت ......هتد .

٦) ڕاهێنان و تاقیکردنەوەی (ICDL - ECDL – IC٣) بەمەرجێك مۆلەتی لە پە یمانگای دایك هەبێت

٧) فێرکردنی هونەری جوانکاری (سەرتاشین بۆ پیاوان ، قژ بڕین بۆ ژنان).

٨) فێرکردنی زانستی فەلسەفە و دەروونناسی و ڕێبەرایەتی .

٩) فێرکردنی دیزاین و دوورمان و نەخش .

١٠) فێرکردنی مۆسیقا و هونەری تەشکیلی و شێوەکاری و خۆش نووسی و ......

١١) خولی بەهێزکردنی بۆ قوتابیان و خوێندکارانی بنەڕەتی و ئامادەیی و پەیمانگا و کۆلێژەکان .

١٢) هەر پیشەییەکی تر بە پێ ی پێویست و خواستی بازاڕ .

*** کارمەندان :-**

أ - خاوەنی پەیمانگای فێرکردنی پیشەیی ئەهلی هەموو کەسێك دەگرێتەوە بەم مەرجانەی خوارەوە :-

١) باشتر وایە خاوەن بڕوانامە بێت لە پسپۆریەکەی ، یاخود خاوەنی کۆمپانیا یان خاوەن ناسنامەی ژووری بازرگانی بیت .

٢) سزا نەدرابێت لە دادگاکان

٣) فەرمانبەری میری نەبێت .

ب- بەڕێوەبەر :-

١) بۆ فێرکردنی زمان بڕوانامەکەی لە (بەکالۆریۆس) کەمترنەبێت لە پسپۆریەکەی .

٢) بۆ فێرکردنی زانستی بەڕێوەبردن وئابوری و ژمێریاری و ڕاوێژکاری بڕوانامەکەی لە (بەکالۆریۆس) کەمترنەبێت لە پسپۆریەکەی.

٣) فێرکردنی چاکردنەوەی ئامێرەکانی ئەلکترۆنی ، کارەبایی ، ڤیدیۆ ، سەتەلایەت ، TV .... بڕوانامەکەی لە(دبلۆم) کەمتر نەبێت.

٤) فێرکردنی چاکردنەوەی کۆمپیوتەر ، پرۆگرامی کۆمپیوتەر ، ئەنتەرنێت . بڕوانامەکەی لە (بەکالۆریۆس) کەمترنەبێت لە پسپۆریەکەی.

٥) بۆ فێرکردنی هونەری جوانکاری (سەرتاشین بۆ پیاوان ، قژ بڕین بۆ ژنان).بڕوانامەکەی لە ئامادەیی کەمتر نەبێت و بڕوانامەی بەشداربوونی لە خولی ڕاهێنان هەبێت لە پسپۆریەکەی .

٦) بۆ فێرکردنی زانستی فەلسەفە و دەروونناسی و ڕێبەرایەتی دەبێت بڕوانامەکەی لە (بەکالۆریۆس) کەمترنەبێت لە پسپۆریەکەی.

٧) بۆ فێرکردنی دوورمان و نەخش کردن دەبێت بڕوانامەکەی لە ئامادەیی کەمتر نەبێت و بڕوانامەی بەشداربوونی لە خولی ڕاهێنان هەبێت لە پسپۆریەکەی .

٨) بۆ فێرکردنی مۆسیقا و هونەری تەشکیلی و شێوەکاری و خۆش نووسی ...... بڕوانامەکەی لە(دبلۆم) کەمتر نەبێت لە پسپۆریەکەی .

٩) بۆ خولی بەهێزکردنی بۆ قوتابیان و خوێندکارانی بنەڕەتی و ئامادەیی و پەیمانگا و کۆلێژەکان دەبێت بڕوانامەکەی لە (بەکالۆریۆس) کەمترنەبێت لە پسپۆریەکەی.

مامۆستایان :-

بڕوانامەکانیان هاوشێوەی بڕوانامەی بڕگەی (ب) بێت کە ئاماژەی پێکراوە .

فەرمانبەران :-

١) دەرچویەکی ئامادەییە پیشەییەکان کە دانەمەزرابێت لە دام و دەزگای حکومی .

٢) خزمەتگوزار

٣) هەر فەرمانبەرێکی تر کە پەیمانگا پێویستی پێ ی هەبێت .

تۆمارەکان :-

١) تۆماری میلاك

٢) تۆماری بەشداربووان لە خول

٣) تۆماری کەل و پەل

٤) تۆماری وانەکان

٥) تۆماری سەردانی لێژنەکانی سەرپەرشتی کردن

٦) زانیاری کەسی (CV) خاوەن و بەڕێوەبەر و مامۆستایان و فەرمانبەران

دارایی :

١) رەسمی مۆڵەت پێدانی هەر بەشێك بۆ هاولاَتیانی ناوخۆ (٤٠٠٠٠٠) چوار سەد هەزار دینارە وە بۆ نویٚ کردنەوە (٢٠٠٠٠٠) دووسەد هەزار دینارە سالاَنە .

٢) رەسمی مۆڵەت پێدانی هەر بەشێك بۆ هاولاَتیانی بیانی (٧٠٠٠٠٠) حەوت سەد هەزار دینارە وە بۆ نویٚ کردنەوەی هەر بەشێك (٣٥٠٠٠٠) سیٚ سەد و پە نجا هەزار دینارە سالاَنە .

سزاکان :

لەکاتی ئە نجام دانی ئەم سەرپێچیانە :

١) زیادەڕۆیی لە رکلام کردنی دەزگاکانی ڕاگەیاندن وەك (TV و ڕادیۆ و گۆڤار) بەدەر بێت لە ڕێنماییەکان و بەکارهێنانی نازناوی تایبەت و نامۆ (نەشاز) سزا بدرێت بە :

أ- برِی (٥٠٠٠٠٠) پێنج سەد هەزار دینار لەگەلْ ئاگادار کردنەوە بۆ جاری یەکەم

ب- دوای مانگێك پاش ئاگادارکردنەوەی یەکەم ئاگاداری دوەم بکرێتەوە وە بە برِی (١٠٠٠٠٠٠) یەك ملیۆن دینار سزا بدرێت .

ج- دوای مانگێك پاش ئاگادارکردنەوەی دووەم ئاگاداری سیٚ یەم بکرێتەوە وە بەبرِی (٢٠٠٠٠٠٠) دوو ملیۆن دینار سزا بدرێت .

د- دوای مانگێك پاش ئاگادارکردنەوەی سیٚ یەم فەرمان بەداخستنی پە یمانگا دەدرێت .

٢) تەواو نەبونی مۆڵەت و یان نەبونی مۆڵەتی کردنەوەی پە یمانگا و ریکلام کردن بۆی لە دەزگاکانی ڕاگەیاندن سزا بدرێت بە برِی (١٠٠٠٠٠٠) یەك ملیۆن دینار و داخستنی تا تەواو کردنی مۆڵەتی پە یمانگا .

٣) لەکاتی دواکەوتنی نویٚ کردنەوەی مۆڵەتی پە یمانگا لە دوای (١) یەك مانگ لەکاتی خۆی . :-

أ- ئاگادار کردنەوەی پە یمانگا بەفەرمی لەلایەن وەزارەت بە نویٚ کردنەوەی مۆڵەت .

ب- بە برِی (٥٠٠٠٠٠) پێنج سەد هەزار دینار سزا بدرێت دوای (١٥) ڕۆژ لە ئاگادار کردنەوەی یەکەم .

ج- بە برِی (١٠٠٠٠٠٠) یەك ملیۆن دینار سزا بدرێت دوای (١٥) ڕۆژ لە ئاگادارکردنەوەی دووەم .

د- فەرمانی داخستنی پە یمانگا بدرێت دوای (١٥) ڕۆژ لە ئاگادار کردنەوەی سیٚ یەم .

*** تەلار (بینا / بالاَخانە):**

پێویستە ئەم ژوورانە هەبێت :-

أ-ژووری کارگێڕی .

ب-ژووری مامۆستایان و خۆیەتی .

ج- هۆڵی مەشق و ڕاهێنان بۆ هەر (١،٥م٢) بۆ یەك فێرخواز .

د- ڕو پێوی بالاَخانە لە (٣٠٠م٢) کەمتر نەبێت وەك بینا .

ه- شوێنی گونجاو بێت بۆ پە یمانگا .

*** مەرجەکانی پێدانی مۆڵەتی کردنەوەی پەیمانگای فێرکردنی پیشەیی ئەهلی :**

١) داوکاری لەلایەن کەسی یەکەم پێشکەش بکرێت بە لیژنەی بەڕێوەبەرایەتی گشتی پارێزگا .

٢) بڕوانامەی کەسی یەکەم باوەڕ پێکراو بە پێ ی پسپۆری .

٣) بڕوانامەی ڕەگەزنامە و کارتی زانیاری / ئەگەر بیانی بوو پەسا پۆرت و پشتگیری جێ نشینی (اقامە) لەلایەنی پەیوەندی دار لەگەڵ دوو وێنەی ڕەنگاوڕەنگ .

٤) ڕەزامەندی بەڕێوەبەرایەتی (ئاسایش / تەندروستی / باجی دەرامەت / شارەوانی / نەهێشتنی تاوان (پەنجەمۆر) .

٥) گرێبەست یان تاپۆی موڵکداری بینای پەیمانگا .

٦) بەڵێن نامە لەلای (کاتب عدل) بەمەبەستی جێ بەجێ کردنی ڕێنماییەکان .

٧) بەڵێن نامە لەلای (کاتب عدل) بەمەبەستی جێ بەجێ کردنی ڕێنمایی کە فەرمانبەر نەبێت لە هیچ دام و دەزگایەکی حکومی.

٨) (كفالة ضامنة) لەلایەن (کاتب عدل) بەبڕی (٢٥٠٠٠٠٠٠) بیست و پێنج ملیۆن دینار .

٩) بڕوانامەی مامۆستایانی وانە بێژ باوەڕپێکراو بە پێ ی پسپۆری لەگەل (CV).

١٠) بڕیاری دامەزراندنی دەرچویەکی پیشەیی لە پەیمانگا بەمەرجێك دانەمەزرابێت .

١١) پرۆگرامی فێرکردن بە پێ ی پسپۆری بەشەکان .

١٢) پوختەیەك لە ئامانجەکانی کردنەوەی پەیمانگا، پلانی کارکردن .

١٣) ئاماری مامۆستایان و خزمەت گوزاران بە پێ ی پەیوەندی داری و بڕوانامەکانیان

١٤) ئاماری ئامێر و کەل و پەلی پەیمانگا .

١٥) بۆ بەشی خولی بەهێزکردن پێویستە :-

أ- تاقیگەی زانستی هەبێت بۆ (فیزیا / کیمیا / زیندەوەرزانی) .

ب- نابێ بەهیچ شێوەیەك مامۆستا لەکاتی دەوامی فەرمی خۆی وانە بڵێتەوە.

ج- نابێ بەهیچ شێوەك مەلزەمە بەکار بێت .

د- پێویستە پرۆگرامی دیاری کراو تەواو بکرێت لەهەر وانەیەك.

١٦) پڕکردنەوەی فۆرمی زانیاری پەیمانگا.

١٧)ڕا پۆرتی لیژنەی بەڕێوەبەرایەتی گشتی پەروەردەی پارێزگا (سەبارەت بە گونجاوی پەیمانگا بۆ کردنەوە).

١٨) هەبوونی پێداویستیەکانی ئاگر کوژانەوە وەك (سەتلی خۆڵ و (بطل حريق).

١٩) نابێ ناوی هیچ وڵاتێك یان پەیمانگایەکی بیانی ئەهلی بەکار بێت ئەگەر ڕەزامەندی لەسەرچاوەی دایك نەبێت .

٢٠) نابێت ناوی پەیمانگا دووبارە بکرێتەوە تەنها گەر لقێك بێت لەسەنتەری دایك .

٢١) نابێ مەشق لە پیشەیەك دا بکرێت کە جیاوازبێ لەوەی لە ناوەرۆکی مۆڵەتەکەدا هاتووە ، مەگەر بەڕەزامەندی وەزارەتی پەروەردە ،لایەنی بەرپرس نەبێت .

٢٢) لەیەك پەیمانگادا کە مۆڵەتی وەرگرتوە هەر بەشێکی تازە کرایەوە دەبێ مامەڵەی بنکەی تازەی لەگەڵ بکرێت .

*** ڕێنمایی تایبەت بە مۆڵەتی کردنەوەی پەیمانگای فێرکردنی پیشەیی ئەهلی بە ڕێکخراو و کۆمپانیا و کەسایەتیە بیانیەکان :**

أ- پێدانی مۆڵەت بەشێوەی گرێبەست دەبێت لەنێوان وەزارەتی پەروەردە / بەڕێوەبەرایەتی گرێبەستە گشتیەکان ، لەگەڵ ڕێکخراو و کەسایەتیە بیانیەکان .

ب-گرێ بەستەکە واژوو دەکرێت پاش تەواو کردنی هەموو مەرجەکانی پێویست بۆ کردنەوەی پەیمانگای فێرکردنی پیشەیی ئەهلی لە وەزارەتی پەروەردە / بەڕێوەبەرایەتی گرێبەستە گشتیەکان .

ج- ماوەی گرێبەست یەك ساڵە و نوێ دەکرێتەوە بە ڕەزامەندی هەردوو لا .

د- ڕێکخراوو کۆمپانیا و کەسایەتیە بیانیەکان مۆڵەت و نوسراوەکانی هاتنە ناوەوەی هەرێمی کوردستان پێشکەش دەکات لەگەڵ داوایەك .

ه- دەستەبەری بە مەبلەغی (٥٠٠٠٠٠٠) پە نجا ملیۆن پێشکەش بکات لەلایەن دادنوس (کاتب عدل) پەسەند کرابێت لەگەڵ (٢) کەفیل دانیشتوی هەرێمی کوردستان بن .

* جۆراوجۆر :

١) شوێنی تایبەت لە بەڕێوەبەرایەتیە گشتیەکانی پارێزگاکان دابین بکرێت بۆ لیژنەی پە یمانگا ئەهلیەکان بەمەبەستی جێ بەجێ کردنی کارەکانیان .

٢) پاش تەواو بونی کارەکان بە پێ ی ڕێنماییەکان لە بەڕێوەبەرایەتی گشتی پارێزگاکان بەنوسراوی فەرمی بەرز بکرێتەوە بۆ وەزارەتی پەروەردە بەڕێوەبەرایەتی گشتی فێرکردنی ئامادەیی و پیشەیی / بەڕێوەبەرایەتی فێرکردنی پیشەیی بەرپرسە لە پێدانی مۆڵەت و نوێ کردنەوە و داخستن و سەرپەرشتی کردنی لەڕێگای لیژنەی باڵاوە .

٣) ئەم پە یمانگانە سەر بە بەڕێوەبەرایەتی گشتی پەروەردەی پارێزگاکان دەبن و لەلایەن لیژنەی فەرعی لە بەڕێوەبەرایەتی گشتی پەروەردەی پارێزگاکان سەرپەرشتی دەکرێن ،وە دەکەوێتە بەر سەردانی کردنی لیژنەی باڵا لە وەزارەتی پەروەردە .

٤) دانانی ئەندامێکی یاسایی لە لیژنەی باڵا لە وەزارتی پەروەردە / بەڕێوەبەرایەتی گرێبەستە گشتیەکان بەمەبەستی جێ بەجێ کردنی کاری گرێبەستەکان .

کار بەم ڕێنماییانە دەکرێت لەبەرواری پەسند کردنی لەلایەن بەڕێز جەنابی وەزیری پەروەردە ، کار بەهیچ ڕێنماییەکی تر ناکرێت کە ناکۆك بێت لەگەڵ ئەم ڕێنماییانە .

لیژنەی هەموار کردنەوەی ڕێنمایی

احمد سمایل رحمان
ب.گ. فێرکردنی ئامادەیی و پیشەیی
سەرۆکی لیژنە

عبدالعزیز سرحان
ب.گ. بنەڕەتی و باخچەی ساوایان
ئەندام

یوسف عثمان یوسف
ب.گ. پلان دانان
ئەندام

ناراس نجم الدین
ب.گ. پرۆگرام و چاپەمەنیەکان
ئەندام

٢٢ / ٧ / ٢٠١٢
یوسف عبدالله مصطفى
ب. فێرکردنی پیشەیی
سکرتێری لیژنە

٧